

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/21/2014
Identifikačné číslo spisu:	5811010110
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5811010110.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 25. septembra 2014 v Bratislave v trestnej veci obvineného MUDr. X. Q. a spol. pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., o dovolaní obvineného MUDr. X. Q. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. júla 2012, sp. zn. 1To 51/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného MUDr. X. Q. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 15. marca 2012, sp. zn. 4T 38/2011, boli obvinení MUDr. X. Q. a MUDr. Y. X. uznaní vinnými zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

obvinení MUDr. X. Q. ako službukonajúci lekár chirurgickej operačnej pohotovosti chirurgického oddelenia Nemocnice s poliklinikou I. dňa 01. júla 2008 po tom, ako pacient paliatívneho oddelenia tejto nemocnice E. Q., nar. XX. Q. XXXX, utrpel pri páde z okna prvého poschodia paliatívneho oddelenia v čase o 16.20 hodine okrem iných zranení aj sériovú zlomeninu 5. až 8. rebra vpravo s prevalením a vtlačením ostrých úlomkov rebier dovnútra hrudnej dutiny, v dôsledku čoho došlo k poškodeniu pohrudnice s poškodením medzirebrových ciev, čo viedlo ku krvácaniu do dutiny hrudnej, sa na chirurgickej ambulancii Nemocnice s poliklinikou I. pri jeho vyšetrení zameral len na pomliaždenie čelovej oblasti, nariadil len vykonanie röntgenového vyšetrenia lebky a krčnej chrbtice a nenariadil vykonanie röntgenového vyšetrenia hrudníka E. Q., ktorým by zistil prítomné zlomeniny rebrier a počínajúci výpotok v hrudnej dutine, a tak konal, hoci podľa v medicíne a v lekárskej vede všeobecne uznávaných pravidiel poskytovania zdravotnej starostlivosti vyplývajúcich zo stavu vývoja odborných medicínskych vedomostí platných v danom čase, teda podľa medicínskeho lex artis, a to v tomto prípade konkrétne najmä podľa lex artis pre odbor chirurgia a pre odbor traumatológie, ak dôjde k vzniku úrazu v dôsledku pádu z výšky, je vždy štandardným vyšetrením aj röntgenové vyšetrenie hrudníka,

následne v chirurgickej ambulancii Nemocnice s poliklinikou I. odovzdal tohto pacienta do zdravotnej starostlivosti službukonajúceho lekára chirurgickej ambulantnej pohotovosti chirurgického oddelenia tejto nemocnice, a to obvineného MUDr. Y. X., ktorý nenariadil bezodkladné vykonanie röntgenového vyšetrenia hrudníka, ktorým by zistil prítomné zlomeniny rebrier a počínajúci výpotok v hrudnej dutine,

v dôsledku čoho ani obvinený MUDr. X. Q., ani obvinený MUDr. Y. X. nestanovili E. Q. správnu diagnózu, a teda ani nerealizovali správne liečebné postupy, čím došlo u ich pacienta E. Q. k unikaniu krvi a rozvíjaniu sa traumaticko - hemoragického šoku, ktorému nebolo včas a adekvátne zabránené a ktorý sa rozvinul do finálneho štádia a dňa 02. júla 2008 v čase o 03.40 hodine privodil E. Q. smrť,

čím porušili ustanovenie § 80 ods. 1 písm. a/, d/ zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stanovených organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Za to boli obaja zhodne odsúdený podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. j/ Tr. zák. a § 38 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov, výkon ktorého im bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 12 mesiacov.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodenú Y. J. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Na podklade odvolaní oboch obvinených smerujúcich voči vyššie uvedenému rozsudku rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom z 24. júla 2012, sp. zn. 1To 51/2012, takým spôsobom, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. napadnutý prvostupňový rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinených MUDr. X. Q. a MUDr. Y. X. sám uznal vinnými na skôr citovanom skutkovom základe (len s tou menšou korektúrou, že záver skutkovej vety znel „v znení účinnom do 31. mája 2010“, a nie „v znení neskorších predpisov“) zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák., § 139 ods. 1 písm. e/, písm. f/ Tr. zák. (odvolací súd upravil právnu vetu). Za to ich potom oboch rovnako odsúdil podľa § 149 ods. 2 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. j/ Tr. zák. a § 38 ods. 3 Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov, výkon ktorého im bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 12 mesiacov. Poškodená Y. J. bola podľa § 288 ods. 1 Tr. por. s nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie. Celkovo možno uviesť, že zo strany krajského súdu boli napravené len formálno-právne pochybenia, ktorých sa dopustil prvostupňový súd.

Dňa 10. mája 2013 bolo na Okresný súd Námestovo doručené dovolanie obvineného MUDr. X. Q., smerujúce voči rozsudku odvolacieho súdu (z jeho odôvodnenia je však zrejmé, že sa napadá aj postup prvostupňového súdu), ktoré tento podal prostredníctvom svojho obhajcu a kde ako dovolací dôvod označil dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu (nesprávne právne posúdenie zisteného skutku) odôvodnil obvinený nasledovne:

- z dôkazov nazhromaždených v trestnom konaní nie je možné vyvodiť záver, že v príčinnej súvislosti s jeho konaním došlo k porušeniu dôležitej povinnosti vyplývajúcej mu z povolania a uloženej mu podľa zákona (§ 80 ods. 1 písm. a/, písm. d/ zákona č. 578/2004 Z.z.), v dôsledku ktorej mal z nedbanlivosti spôsobiť smrť a takýto čin spáchať na chránenej osobe - osobe vyššieho veku a chorej osobe;

- ak postup lekára, ktorý mal službu na chirurgickej pohotovostnej ambulancii a ktorý vyhotovil aj lekársku správu o vyšetrení poškodeného - MUDr. Y. X. bol svedkom MUDr. Y. Q. považovaný za správny preto, lebo ošetrenie poskytol adekvátne výsledkom zachyteným v objektívnom náleze, stanovil správnu liečbu, nariadil aj šokový záznam a určil, že zmeny v zdravotnom stave je potrebné hlásiť, tak chýba príčinná súvislosť medzi jeho konaním a následkom;

- odvolací súd bol povinný zodpovednosť oboch obvinených zo spáchania prečinu usmrtenia spoľahlivo preukázať a nie len odkazom na § 16 Tr. zák. uviesť, že obaja „konali vo vedomej nebanlivosti, ktorá zahŕňa vedomosť páchatel'a o možnosti spôsobenia následku, ktorý páchatel' síce nechcel spôsobiť, avšak bez primeraných dôvodov sa spolieha, že následok nenastane“;

- nemožno súhlasiť so závermi súdov oboch stupňov v tom smere, že rtg vyšetrenie hrudníka je vždy štandardným vyšetrením podľa všeobecne uznávaných pravidiel (ani jeden zo znalcov neuviedol o aké všeobecne uznávané pravidlá, o aký štandard vyšetrenia a podľa akého predpisu alebo organizačnej smernice ide), čo potvrdzuje aj výpoveď znalca MUDr. X. S., ktorý na hlavnom pojednávaní konanom dňa 04. novembra 2011 vypovedal, že pri páde z výšky nie sú štandardné postupy vypracované, i keď by podľa jeho názoru mali byť;

- keďže vypočutí svedkovia, znalci ale tiež závery znaleckých posudkov potvrdili, že ak by aj u poškodeného bola zahájená okamžitá liečba, s vysokou mierou pravdepodobnosti by nebola úspešná a došlo by k úmrtiu poškodeného na následky úrazu, boli súdy povinné skúmať, či v tomto prípade boli zo strany oboch obvinených splnené základné predpoklady trestnej zodpovednosti spočívajúce v závažnosti činu, ktorého sa mali podľa obžaloby dopustiť;

- konajúcimi súdmi neboli dostatočným spôsobom odôvodnené rozsudky v tom smere, že ako lekár chirurgickej operačnej pohotovosti, ktorý nemal službu na chirurgickej ambulantnej pohotovosti a ktorý zastupoval pri predbežnom vyšetrení lekára chirurgickej ambulantnej pohotovosti, nerealizoval komplexné lekárske vyšetrenie, že nevyhotovil a ani nepodpisal správu ošetrojúceho lekára (dôvody uvedené na str. 24 napadnutého rozsudku nie sú v tomto smere postačujúce);

- súdy sa vo svojich rozsudkoch nezaoberali náplňami práce, a to aj napriek tomu, že z ich obsahu vyplýva zodpovednosť za odbornú úroveň chirurgickej ambulancie počas výkonu pohotovostnej služby;

- podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 11/1964 za porušenie dôležitej povinnosti treba pokladať len porušenie takej povinnosti, ktorá má spravidla za následok usmrtenie alebo spôsobenie ťažkej ujmy na zdraví. Aby však bolo možné uznať, že ide o porušenie dôležitej povinnosti vyplývajúcej zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie uloženej mu podľa zákona, je povinný súd zistiť, že medzi porušením dôležitej povinnosti a následkom trestného činu je príčinná súvislosť. K tomu obvinený poznamenal, že podľa jeho názoru v odôvodnení napadnutého rozsudku nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi jeho konaním a následkom preto, lebo nerealizoval komplexné vyšetrenie poškodeného a nevypracoval komplexnú správu o jeho vyšetrení.

Z dôvodov vyššie uvedených obvinený MUDr. X. Q. navrhol, aby najvyšší súd vyslovil porušenie zákona v citovanom zákonom ustanovení (nie je zrejmé, či má na mysli § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. alebo § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák.) a aby napadnutý právoplatný rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec prikázal tomuto súdu v potrebnom rozsahu znova prerokovať a rozhodnúť.

K podanému dovolaniu sa písomne vyjadrila i prokurátorka okresnej prokuratúry. Tá má pritom za to, že dôvody prezentované v dovolaní sa týkajú správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktorú dovolací súd nemôže v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. skúmať a meniť. Len poukazovanie na nesprávne skutkové zistenia, na ktorých je rozhodnutie založené, alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov súdmi uplatnený dovolací dôvod nenapĺňa. Na základe toho preto navrhla, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol, príp. podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol. Aj napriek uvedenému sa s poukazom na závažnosť predmetnej kauzy následne prokurátorka v ďalšom texte pomerne podrobným spôsobom vyjadrila tiež k jednotlivým tvrdeniam (výhradám) obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že toto bolo podané

proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i/ a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 385 ods. 1 Tr. por. dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Vo vzťahu k vyššie spomínanej viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, treba potom uviesť, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por. alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Tr. por., ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por., dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Tr. por. a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., z jeho dikcie je zrejmé, že vo vzťahu k zistenému skutku je možné dovolaním namietat výlučne vady právne, a teda to, že skutok tak, ako bol súdom zistený, bol nesprávne právne kvalifikovaný. Popri vadách, ktoré sa týkajú právneho posúdenia skutku, možno tiež vytýkať iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie. Rozumie sa ním

zhodnotenie otázky, ktorá nespočíva priamo v právnej kvalifikácii skutku, ale v právnom posúdení inej skutkovej okolnosti majúcej význam z hľadiska hmotného práva.

Daná úprava tak výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam, čo znamená, že v uvedenom dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutku, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania ako ani správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t.j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní (konanom na podklade dovolania obvineného) neprichádza do úvahy.

Čo sa týka potom obsahu posudzovaného dovolania, tak z tohto vyplýva, že obvinený MUDr. X. Q. tu napáda výlučne nesprávnosť jednotlivých skutkových zistení či neúplnosť vykonaného dokazovania a vyjadruje zároveň svoj nesúhlas s hodnotením jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov (resp. podáva tu svoje vlastné hodnotenie). Jeho námietky sú tak výhradne skutkového charakteru - smerujú voči skutkovým zisteniam, ku ktorým v danej veci dospeli skôr konajúce sudy, pričom až od nedostatkov vytykaných v tomto smere obvinený následne odvíja nesprávne právne posúdenie stíhaného skutku.

Vo vzťahu k najväčším vytykanej - údajne nepreukázanej - príčinnej súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že zo súdmi ustáleného skutku je zrejmé, že k smrti E. Q. došlo v dôsledku toho, že potom, čo tento utrpel pri páde z okna o.i. sériových zlomenín 5. až 8. rebra mu nebola zo strany MUDr. X. Q. (tak ako ani zo strany druhého obvineného MUDr. Y. X.) stanovená správna diagnóza a ani neboli realizované správne liečebné postupy. Oba sudy po vykonanom dokazovaní zhodne dospeli k tomu záveru, že poškodenému nebolo nariadené vykonanie RTG hrudníka, ktorým by bola zistená vyššie spomínaná zlomenina rebier, a to napriek tomu, že pri páde z výšky je toto vždy štandardným vyšetrením. Zo skutkovej vety teda vyplýva, že dovolateľ nepostupoval lege artis a porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu mu z povolania a uloženú mu podľa zákona, čoho následkom bola smrť pacienta.

Podľa § 80 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom do 31. mája 2010 zdravotnícky pracovník je povinný poskytovať bez meškania prvú pomoc každej osobe, ak by bez takejto pomoci bol ohrozený jej život alebo bolo ohrozené jej zdravie, a ak je to nevyhnutné, zabezpečiť podľa potreby ďalšiu odbornú zdravotnú starostlivosť.

Podľa § 80 ods. 1 písm. d/ zákona č. 578/2004 Z.z. v znení účinnom do 31. mája 2010 zdravotnícky pracovník je povinný vykonávať svoje zdravotnícke povolanie odborne, v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s etickým kódexom (§ 52 ods. 2 písm. a/).

Etický kódex zdravotníckeho pracovníka, ktorý predstavuje prílohu č. 4 citovaného zákona, hneď v úvode konštatuje, že poslaním zdravotníckeho pracovníka je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Konajúce sudy sa potom vysporiadali aj s tou skutočnosťou, aké bolo postavenie obvineného MUDr. X. Q. ako lekára, ktorý zastupoval MUDr. Y. X., a jednoznačne vyvodili zodpovednosť oboch menovaných (viď v tomto smere najmä str. 16 odôvodnenia prvostupňového rozsudku, na ktoré odkázal i odvolací súd). Nemali pochybnosť o tom, že dovolateľ bol povinný vykonať resp. nariadiť vykonanie všetkých úkonov potrebných k správnej liečbe p. Q..

Napokon pokiaľ ide o to tvrdenie obvineného MUDr. X. Q., že vypočutí svedkovia ako i znalci potvrdili, že ak by aj u poškodeného bola zahájená okamžitá liečba, s vysokou mierou pravdepodobnosti by táto nebola úspešná, tak tu nedá najvyššiemu súdu nepoužiť slová prokurátorky, a síce, že ide o argument zarážajúci, až pohoršujúci, či minimálne neetický.

A keďže za daného stavu i podľa názoru dovolacieho súdu skutok tak, ako bol ustálený súdmi nižšieho stupňa (ktorý je pre neho záväzný), naplňa všetky znaky skutkovej podstaty prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák., § 139 ods. 1 písm. e/, písm. f/ Tr. zák., nemohol tento inak, ako dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.